

§ 4.

Retshandler, der ere straffbare efter denne Lov, ere ugheldige. Samtlige af eller for Skyldneren ydede Formuefordele kunne med sædvanlig Forhalingsrente fra Erlæggelsen fordres tilbage hos den eller dem, der i Strid med denne Lov have modtaget dem. Dog har Skyldneren samtidigt hermed fra sin Side at tilbagebetale eller erstatte de af ham modtagne Formuefordele.

§ 5.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som offentlige Politijager.

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Medens Lovgivningen ikke kan paatage sig den Opgave at hindre utilbørlig Fordels Erhvervelse paa Medkontrahenters Bekostning i alle Kontraktforhold i Almindelighed, har det derimod i lange Tider været anset som en Opgave for Straffelovgivningen at hindre utilbørlig Fordels Erhvervelse ved Udelse af Pengeforstræninger. Men den Vej, som de fleste Lovgivelser i den Henseende have fulgt og tildels endnu følge, erkjendes mere og mere for urigtig. Det Siendommelige for en Nagerlovgivning i den ældre Betydning er nemlig, at der bestemmes en vis fast og almindelig Rentefod, som ikke maa overskrides i noget Tilfælde, og denne Rentefod fastsattes i Almindelighed ikke til en høj Maximalrente, men holdtes i Reglen i Overensstemmelse med den formentlig sædvanlige Pris paa Penge (hos os, som bekjendt, 4 pCt.). Det overses herved, at Penge, ligesom andre Varer, har en varierende Pris, og at det derfor er at gjøre Vold paa Omsætningslivet at ville ved Lov normere en Pris for dem, ligesom det overses — og derte er vel i praktisk Henseende det Vigtigste — at der med Pengeforstræninger forbindes en højst ulige Risiko, og at det er ikke blot billigt, men økonomisk nødvendigt, at den større eller mindre Risiko influerer paa Vederlaget for Pengeforstræninger. Dette ældre Begreb om Nager, der væsentligt havde udviklet sig paa Grundlag af færegne historiske Forudsætninger, er nu i Færd med at forsvinde paa de fleste Steder, og er hos os indsnævet dertil, at der ejstretes Straf for uden Bevilling at tage mere end 4 pCt. for Ublaar i faste Siendomme (jfr. Lov 6te April 1855).

Men idet de gamle Forbud mod Nager ophævedes, er der opstaaet den Tilstand, at der nu slet ingen Straf eller andet Ansvar forbindes med Retshandler, der gaa ud paa, paa den mest ublu og hensynsløse Maade at benytte andres Nød, Letindighed eller Uerfarethed til at aftvinge dem et Vederlag for Pengeforstræninger, som ligger aldeles udenfor, hvad der kan være rimeligt efter Hensynet til den til enhver Tid gængse Pris paa Penge og den Risiko, der i det enkelte Tilfælde løbes, og Straffelovgivningen kommer herved til at staa aldeles magtesløs overfor en Række af Forhold, der ikke alene ere Udslag af moralsk forfæstelige Handlinger, men ogsaa i deres Virkninger ere højst skadelige for Samfundet. At der paa dette Omraade bør gribes reagerende ind fra Lovgivningens Side, turde nu være temmelig almindelig anerkjendt, men ved Siden heraf er det ikke mindre vist, at det ikke er let nærmere at angive, hvorledes dette bør ske.

At dette ikke kan være ved paany at foreskrive bestemte Rentemaxima, som ikke maa overskrides, vil næppe blive omtvivlet. Selv om der i denne Henseende indførtes en Række af Adskillelser, hvorefter Rentemaximum sættes forskjelligt, eftersom der havdes Sikkerhed for Baanet ved Pant eller Kautio eller ikke, og eftersom Baanet var større eller mindre, indrømmet paa længere eller kortere Tid o. desl., vilde man ikke komme til noget tilfredsstillende Resultat. Thi det Spørgsmaal, om Vederlaget for den ydede Pengeforstræning virkelig kan kaldes ublu, beror i den Grad paa de individuelle Omstændigheder, at ingen almindelig